

ETELÄ-POHJANMAAN

liitto

Skenaarioilla pyritään hahmottamaan nykyisyyttä ja varautumaan tulevaisuuteen

Etelä-Pohjanmaalle vuoteen 2050 ulottuvien skenaarioiden laadinnan tavoitteena oli rakentaa uskottavia kuvauksia mahdollisista tulevaisuuden toimintaympäristöistä ja niihin johtavista tapahtumien kulusta. Tarkoituksena oli syventää maakuntastrategiatyössä käytettävää tietopohjaa ja edistää laajalti keskustelua maakunnan tulevaisuudesta.

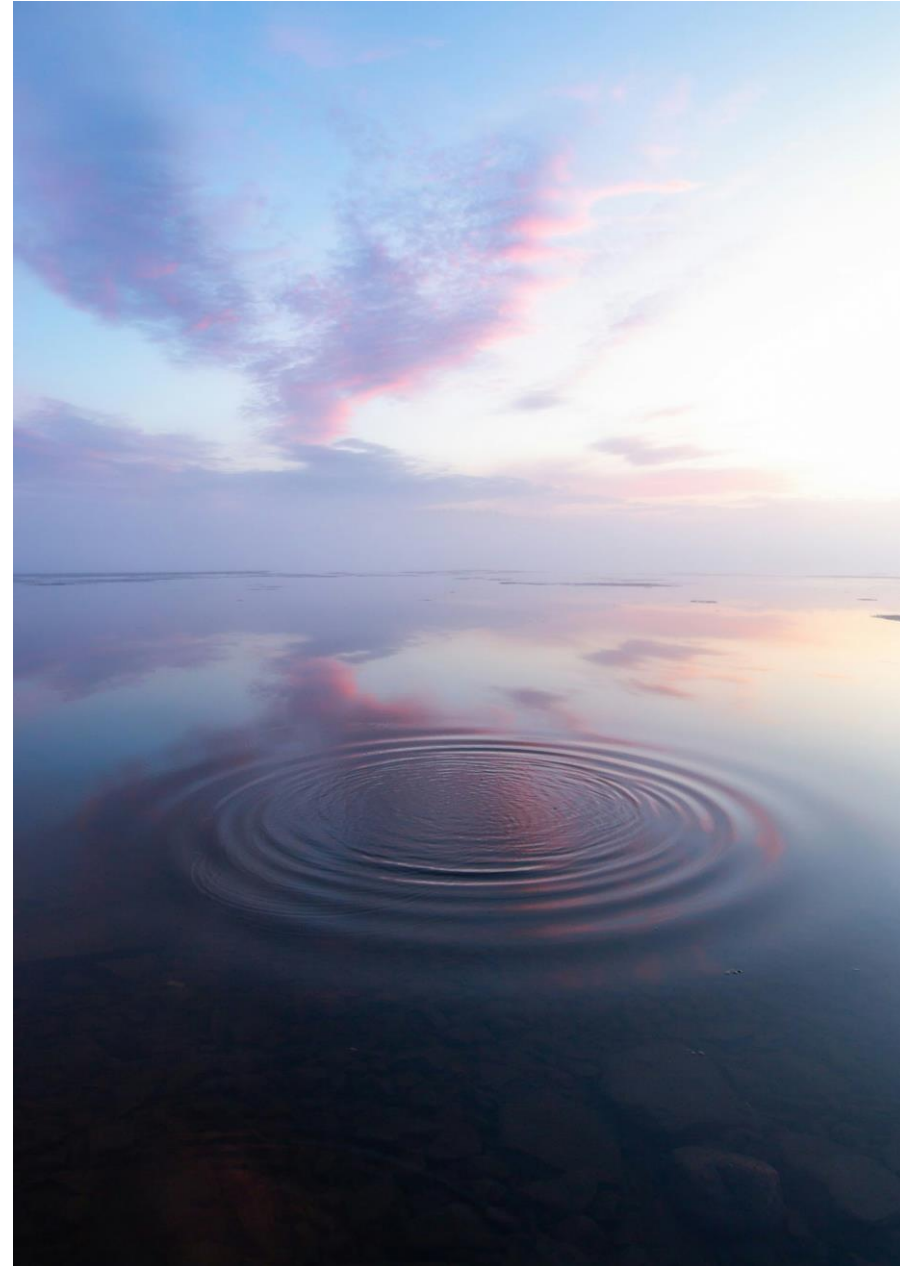
Viime vuosina kansainvälisessä toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kansainväliset arvoketjut ovat muuttuneet, turvallisuuspolitiikka on mullistunut ja teknologian kehitys kiihtynyt. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ja kestävyystavoitteiden saavuttaminen tulevat näkymään entistä enemmän Etelä-Pohjanmaan toimintaympäristössä ja haasteet väestönkehityksen ja elinkeinon uudistumisessa pysyvät. Maakunnan toimijoiden on reagoitava muuttuneeseen toimintaympäristöön ja minimoitava riskit ja tartuttava uusiin avautuviin mahdollisuuksiin.

Pyrkimyksenä ei ole ennustaa tulevaisuutta vaan luoda näkymiä siitä mitä tulevana vuosikymmeniä voisi tapahtua ja haastaa maakunnan asukkaiden ajattelua ja avartaa mielikuvitusta

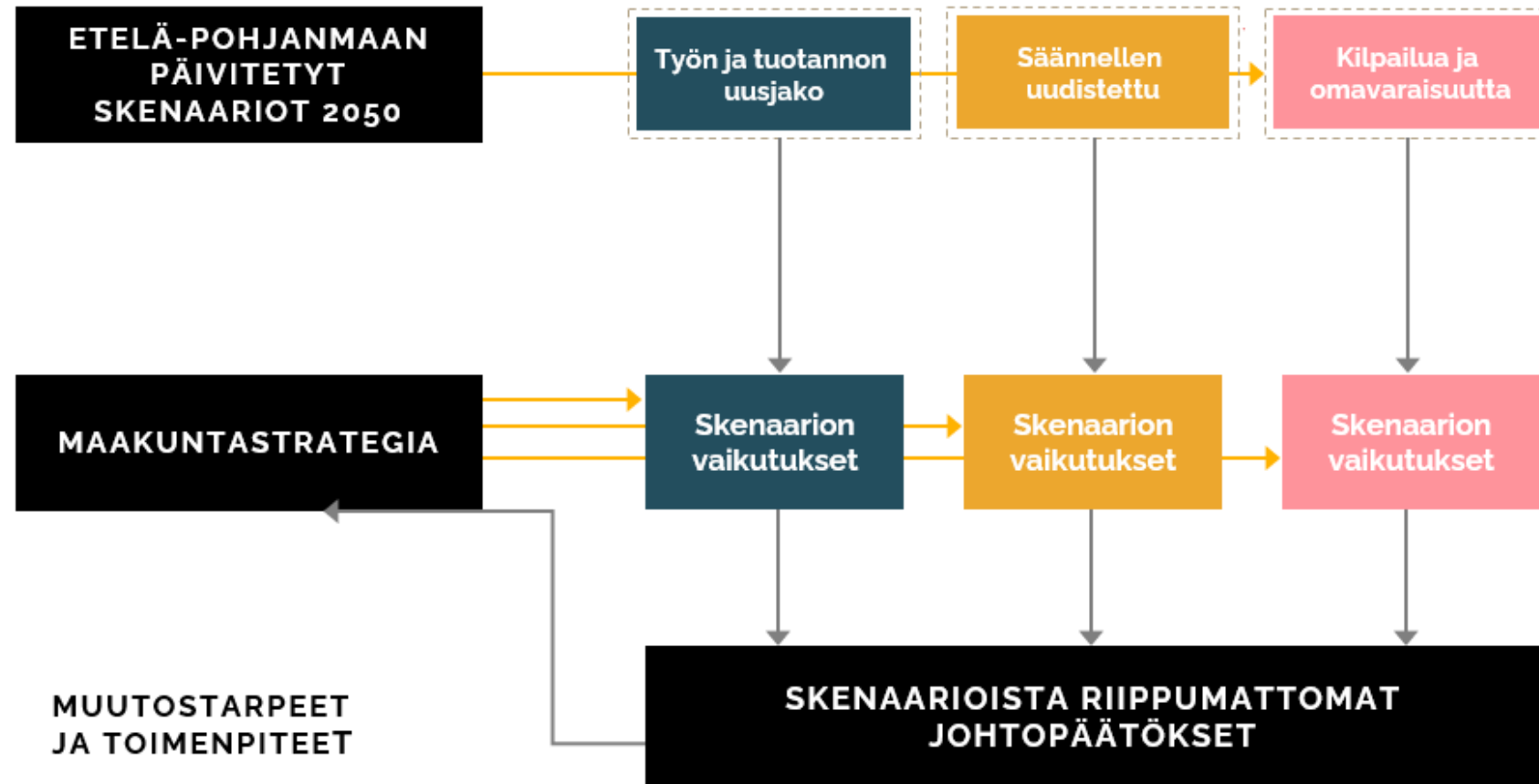
Skenaariot eivät edusta Etelä-Pohjanmaan liiton näkemystä tulevaisuudesta eikä niiden oleteta toteutuvan sellaisenaan, vaan tulevaisuuden kehityskulut ovat usein yhdistelmiä eri skenaarioista.

Skenaarioiden tarkoitus on toimia ajattelun tukena ja niiden kautta on mahdollista johdonmukaisesti hahmottaa erilaisia mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja ja sitä kautta parantaa edellytyksiä tulkita nykyajassa näkyviä ilmiöitä ja niiden mahdollisia vaikutuksia.

Skenaariot ovat vapaasti kaikkien maakunnan toimijoiden käytettävissä esimerkiksi oman organisaation strategiatyön pohjana tai ylipäätensä tulevaisuusajattelun herättelijänä.

Päivitetyistä skenaarioista skenaarioiden vaikutuksiin

Mitä siirtyminen kestävään yhteiskuntaan tarkoittaa Etelä-Pohjanmaalle?

KOHTALONKYSYMYKSET

- Miten saadaan aikaan reilu siirtymä kestävään yhteiskuntaan? Minkälaisiin toimenpiteisiin ryhdytään ja kuka niihin ryhtyy?
- Miten väestön ja alueiden eriarvoistumiskehitys jatkuu?
- Mitkä ovat tulevaisuuden osaamisvaatimukset ja kuinka maakunta pystyy näihin vastaamaan?
- Mikä on Suomen ja Etelä-Pohjanmaan väestörakenteen kehitys?
- Mikä on suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus?
- Kuinka valtion aluepolitiikka vaikuttaa maakuntaan? Valitseeko valtio voittajat?
- Muuttuuko maakunnan kansainvälisyysaste skenaarioajanjakson aikana?
- Kuinka kilpailukykyisiä maakunnan teollisuuden yritykset voivat olla tulevaisuudessa?

Työn ja tuotannon uusjako

- Avoin ja vahvasti kasvava maailmantalous
- Yksityinen kulutus kasvaa
- Tuottavuuden nopea kasvu
- Yritysten ja yhteisöjen lisääntynyt valta ja vastuu
- Suuryritysten kasvu, digioligarkit ja monopolien syntyminen
- EU:n valta heikkenee
- Perhetaustan merkitys korostuu
- Maahanmuuton ja pakolaisuuden nopea kasvu
- Väestönkasvua kilpailukykyisissä maakunnissa
- Ruokamarkkina kasvaa kansainvälistyy
- Energiamurros jää tekemättä
- Yleistynyt viherpesu ja ilmastokriisi

Säännellen uudistettu

- Vakaiden ja ennustettavien toimintaympäristöjen maailma
- Pysähtyneisyys ja velkataakka
- Optimismin puute ja kuluttajien luottamus heikkoa
- Kansainvälinen sääntely lisääntyy ja EU:n merkitys kasvaa
- Vahva alue- ja koheesiopolitiikka
- Valtiot ohjaavat teknologista murrosta
- Työvoimapula kiihtyy
- Muuttoliike vähenee ja syntyvyys kasvaa
- Kaupunkien väestökehitys heikkenee
- Perinteinen ruoantuotanto kasvaa ja puhdas energiantuotanto lisääntyy
- Hiilineutraalisuus saavutettu sopimisen kautta

Kilpailua ja omavaraisuutta

- Kauppasodat ja konfliktit
- Epävakaata talouskasvua
- Kaupunkien rooli kasvaa
- EU muuttuu liittovaltioksi
- Luova teknologinen kehitys etenee
- Ketterät pk-yritykset menestyvät
- Suomen väestö kasvaa
- Kaupungistuminen kiihtyy ennen näkemättömän nopeasti
- Maakunnissa autoituneita seutuja
- Eriarvoistumiskehitys kasvaa Suomessa
- Ruokajärjestelmän uudistuminen, resurssitehokkuus ja innovaatiot
- Tehottomia ratkaisuja ilmastonmuutokseen

Työn ja tuotannon uusjako

#yritykset #globalisaatio #polarisaatio #talouskasvu #tekoäly #teknologiajätit #ekokatastrofit

"Vanha tulevaisuus"

Maailmantalous on avoin ja kaupankäynnin esteitä on purettu. Yritysten sijoittumista ohjaa halvan energian saatavuus ja vähäinen sääntely. Tuotanto keskittyy. Talouskasvu on globaalisti vahvaa, mutta hyödyt eivät jakaudu tasaisesti. Kasvu on kestämatöntä. Ilmastonmuutoksen kiihtyminen ja puutteelliseksi jääneet sopeutumistoimenpiteet heikentävät ajan kuluessa voimakkaasti talouskasvun edellytyksiä.

Kansainväliset verkostot ja monenkeskinen sopiminen on heikentynyt. Yritysten ja yhteisöjen valta ja vastuu on lisääntynyt kansallisvaltioiden kustannuksella. Suuret yritykset ovat nousseet merkittäviksi sopimusosapuoliksi. Muuttuneessa turvallisuusjärjestelmässä yritykset ovat merkittäviä toimijoita. Yritysten tavoitteena on talouden vakauden ylläpitäminen, mutta samalla vastakkaiset intressit ovat synnyttäneet uusia uhkia. Yksityiset palkka-armeijat ovat yleistyneet.

Valtioiden valta ja legitimiteetti on heikentynyt. Valtiot ovat epäonnistuneet uusien konfliktien hillitsemisessä. Luottamus yhteiskuntaan ja toisia ihmisiä kohtaan on heikentynyt valetiedon yleistymisen ja tekoälyn heikon sääntelyn vuoksi. Valtakunnallista sääntelyä on purettu ja paikalliset ratkaisut on sallittu. Alueet ja kaupungit kilpailevat työvoimasta ja yritystoiminnasta.

Euroopan unionilla on heikko legitimiteetti, jäsenmaiden välit rakoilevat, eikä unionin integraatio ja kehittäminen ole edennyt. Jäsenmäärä on vähentynyt. EU:n toimielinten valtaa tavaroiden, palvelujen ja standardien sääntelyssä on vähennetty jäsenvaltioiden omilla päätöksillä. Jäsenmaiden erilaiset intressit, oman edun

tavoittelu ja yritysten vallan kasvu ja lobbaus heikentävät päätöksentekokykyä. Keskeisimmät digitaaliset ekosysteemit ovat globaalien suuryritysten kontrollissa. Globaalien teknologiajätien hallitseva asema kasvattaa epävarmuutta elinkeinoelämässä ja niiden monopoliasema vähentää aitoja innovaatioita ja hyötyjen tasa-arvoista jakamista. Teknologiajätit voivat ulottaa toimintaansa laajemmin uusille toimialoille aiheuttaen markkinoilla häiriöitä. Syntyy digioligarkkeja, joiden valta kasvaa. Tekoälyn käyttö arkipäiväistyy ja tuottavuus kasvaa hyppäyksin. Generatiivinen tekoäly muuttuu hallitsemattomaksi sääntelyn puuttuessa. Yksityisyysdenuoja heikkenee ja työn murros kiihtyy.

Työtehtävien voimakas automaatio, sijainnin optimointi ja tekoälyn lisääntyvä käyttö muuttavat työnteon tapoja. Uutta työtä syntyy vanhojen ammattien tilalle nopealla syklillä. Virtuaaliteknologian kehittyminen ja maailmanlaajuinen nopea langaton laajakaista lisää paikasta riippumatonta työtä. Erityisesti matalapalkkaisen ja epäsäännöllisen työn määrä kasvaa ja keskiluokka pienenee. Suurten yritysten merkitys työllistäjinä kasvaa.

Elinikäinen oppiminen korostuu uusien ammattien syntyessä kiihtyvällä tahdilla. Yhtäjaksoiset, pitkät opintojaksot vähenevät. Paine osaajien koulutamisesta siirtyy yhä enemmän yrityksille. Kilpailuilla työmarkkinoilla ihmiset tekevät opintoja silloin kun siihen on mahdollisuus omalla kustannuksella. Kotitaustan merkitys osaamistason kehityksessä kasvaa vahvasti. Koulutusvaatimukset jatkuvaan osaamisen kehittämiseen kuormittavat väestöä, eivätkä kaikki sopeudu muuttuvan työelämän tarpeisiin.

Työn ja tuotannon uusjako

#yritykset #globalisaatio #polarisaatio #talouskasvu #tekoäly #teknologiajätit #ekokatastrofit

"Vanha tulevaisuus"

Pakolaisuus kasvaa globaalisti huomattavasti ilmastokriisin ja konfliktien vuoksi. Eurooppaan kohdistuu mittavia pakolaisvirtoja. Yritykset pyrkivät vastaamaan työvoimatarpeisiin maahanmuuton kautta. Järjestelmän läpinäkyvyys on heikko, mikä lisää kotoutumisen ja työllistymisen haasteita. Kasvava muuttoliike suuntautuu kaupunkien lisäksi maaseudulle. Alueiden välisessä elinvoimassa on suuria eroja menestyvien kaupunkien, erikoistuvien maakuntien ja hiipuvien seutujen välillä. Polarisaatio kasvaa.

Euroopassa talous kasvaa nopeasti. Suuryritysten investointien merkitys alueiden ja kaupunkien taloudelle ja työllisyydelle on voimistunut ja niistä kilpaillaan. Näiden ulkopuolelle jääneillä talouskasvun edellytykset heikentyvät. Syntyy paineita siirtää yrityksiä lähemmäksi menestyviä keskuksia. Pk-yritysten kasvumahdollisuudet ovat haastavat monilla aloilla. Pk-yritysten elinehtona on panostaminen tuottavuutta kasvattaviin ratkaisuihin ja kytkeytyminen kansainvälisiin arvoverkostoihin. Erikoistuneet ja luotettavat alihankkijat menestyvät kansainvälisessä kilpailussa. Inflaatio kasvaa ja ilmastomuutoksen kiihtyminen alkaa murentamaan talouskasvua.

Ruoka-alalla sääntelemättömät markkinat johtavat tehokkaaseen, mutta kestävämpään ja yksipuoliseen tuotantoon. Maataloudessa työskentelevien määrä vähenee, mutta tuotantomäärät ja siitä saatava tulo kasvaa. Euroopassa omavaraisuus on matala ja luonnon monimuotoisuus on heikentynyt, joka on lisännyt riskejä tuotannossa. Ruokatuotannon kansainväliset toimitusketjut tekevät järjestelmästä haavoittuvasen nopeasti leviävillä kriiseillä.

Viiljelyskelpoiset maat ovat vähentyneet globaalisti ilmastomuutoksen seurauksena. Jännitteet ovat kasvaneet.

Yritykset ovat panostaneet ilmastomuutoksen torjuntaan sekä yhteiskuntavastuun että sen tuomien liiketoimintamahdollisuuksien näkökulmasta. Yritykset sääntelevät itse itseään ja valuttavat sääntelyään alihankkijoilleen ja sitä kautta ympäri kansainvälisiä verkostojaan. Yleistynyt viherpesu ja ulkopuolisen sääntelyn vähyyt heikentää huomattavasti kestävyystavoitteiden saavuttamista. Toimet ilmastomuutokseen sopeutumiseen jäävät vähäisiksi.

Luonnonvarojen liikakäyttö kiihtyy. Köyhempien maiden resurssien hyödyntäminen vihreän siirtymän nimissä yleistyy eivätkä hyödyt jakaudu tasaisesti. Energijärjestelmässä hyödynnetään yhä monin tavoin fossiilisia polttoaineita. Halpa kaasu, aurinkovoima ja tuulivoiman voimakas lisääntyminen pitää Euroopassa energian hinnan alhaisena. Teollisuuden kestävä uudistuminen etenee hitaasti kannusteiden puuttuessa.

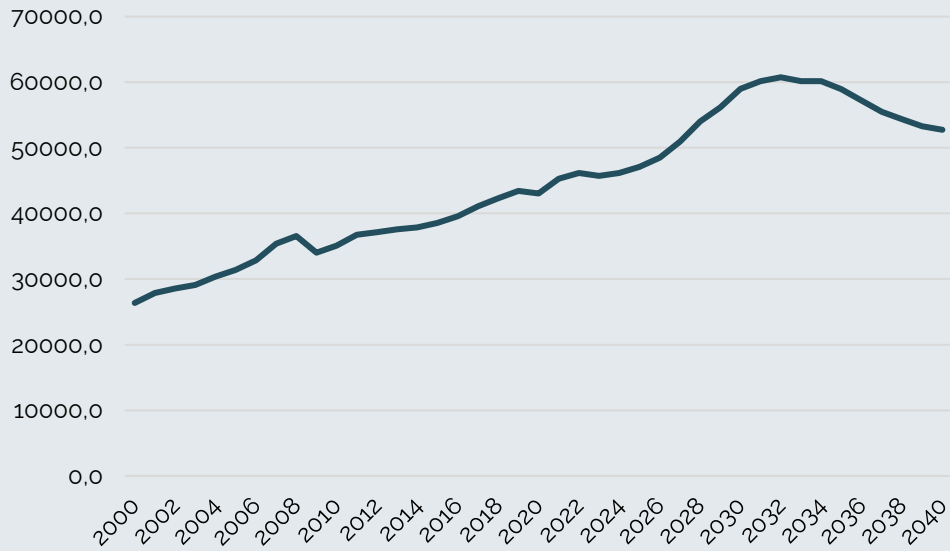
Laajat ekokatastrofit yleistyvät. Ilmastomuutos kiihtyy ja sään ääri-ilmiöt lisääntyvät. Ilmastomuutoksen eteneminen ja kasvukauden piteneminen tuo ruoantuotannon painopistettä pohjoisemmaksi, jossa kasvukausi pitenee. Ilmastomuutoksen vaikutukset ulottuvat laajasti yhteiskunnan eri osa-alueille.

Talouden kasvu kiihtyy, yksityinen kulutus kasvaa, eikä fossiilisista polttoaineista ole päästy täysin irti. Maailmaa uhkaa kolmen asteen lämpeneminen.

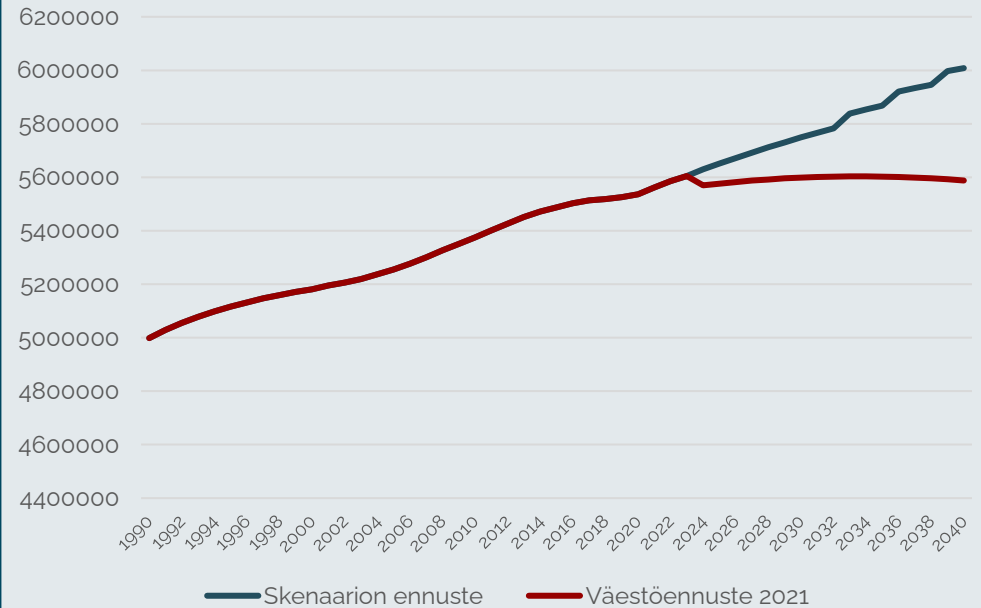

Suomen ja Etelä-Pohjanmaan kehitys Työn ja tuotannon uusjaon skenaariossa

Kasvua ja ilmastokriisi
Suomen BKT/asukas 2000-2040

Nopeasti kasvava maahanmuutto ja pakolaisuus
Suomen väkiluku 1990-2040

Maailmantalous ottaa nopeita askelia kohti entistä avoimempia markkinoita. Kaupankäynnin esteitä puretaan ennätysvauhtia, ja yritykset keskittyvät alueille, joissa energia on halpaa ja sääntely vähäistä.

EU:n valta ja legitimeetti heikkenee. Kiihtyvä teknologinen kehitys tuo mukanaan uusia haasteita, kun tekoälyn käyttö arkipäiväistyy, mutta sen sääntely laahaa perässä.

Kansallisvaltioiden merkitys vähenee. Yritykset eivät enää ole vain liiketoimijoita, vaan merkittäviä kansainvälisen politiikan ja turvallisuuden muovaajia.

Suomeen suuntautuva maahanmuutto jatkaa kasvuaan. Ilmastonmuutoksen kiihtyessä. Muuttoliike vaikuttaa kaikkien maakuntien väestöön.

Automaatio ja tekoäly mullistavat työelämän. Matalapalkkainen ja epäsäännöllinen työ yleistyy, keskiluokka kutistuu, ja ihmiset kamppailevat sopeutuakseen uusiin vaatimuksiin.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät heikkenevänä talouskasvuna. Inflaatio kiihtyy, ja yhteiskunnalliset jännitteet kiristyvät.

Lämpenevän ilmaston tuomiin muutoksiin varautuminen ja sopeutuminen on Suomessa heikkoa. Suurin painoarvo kohdentuu tuotannon turvaamiseen.

2025 2030 2035 2040 2045 2050

Taloukasvun voimistuminen ja hyperglobalisaatio

Kestämätöntä kasvua

Maailma uuden äärellä

Suomen talous alkaa kasvamaan, mutta erot maan sisällä ovat suuret. Kehitys alkaa johtamaan alueilla toimialojen erikoistumiseen.

Globaalin tuotannon keskittyminen voimistuu, ja talouskasvu kiihtyy. Teknologiajättien merkitys kasvaa entisestään.

Suomessa väestönkasvu kiihtyy. Kasvava maahanmuutto suuntautuu myös suurten keskusten ulkopuolisille alueille.

Sään ääri-ilmiöt ja ekokatastrofit yleistyvät, ilmastonmuutos ei enää ole kaukainen uhka tulevaisuudessa, vaan vaikutukset näkyvät arjessa ja talouskasvussa.

Suuryritykset keskittyvät menestyviin keskuksiin. Alueet, jotka eivät ole onnistuneet houkuttelemaan merkittäviä investointeja alkavat hiipumaan. Alueellinen eriarvoisuus kasvaa

Luonnonvarojen käyttö kiihtyy vihreän siirtymän nimissä. Kestävyyspyrkimykset jäävät monin paikoin viherpesuksi. Uusiutuvista energiamuodoista huolimatta fossiiliset polttoaineet pysyvät käytössä

Luova tuho kiihtyy Suomessa. Etelä-Pohjanmaalla suurten yritysten merkitys kasvaa ja yritysten tuottavuus nousee. Samalla menetetään elinkelpoisia yrityksiä

Suomessa elinkeinoelämä kykenee sopeutumaan teknologian murrokseen kilpailijamaita paremmin, joka on johtanut suuriin muutoksiin elinkeinorakenteessa

Työn ja tuotannon uusjako – Vaikutukset Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

#yritykset #globalisaatio #polarisaatio #talouskasvu #tekoäly #teknologiajätit #ekokatastrofit

Talous, teknologia ja työpaikat

Kasvavan globalisaation skenaariossa Suomi hyötyy kaupan esteiden purkamisesta ja kansainvälisten konfliktien vähenemisestä. Suomi on pieni ja vientivetoinen maa, joka korkean teknologia-osaamisensa ansiosta kuuluu menestyjiin. Talouskasvu kiihtyy 2030-luvun lähestyessä ja Suomen väkiluku kasvaa huomattavasti maahanmuuton ansiosta

Etelä-Pohjanmaan maakunnassa kehitys on kaksijakoista. Kehityksen suunta riippuu vahvasti elinkeinoelämän uudistumiskyvystä ja teknologiamurroksen hyödyntämisestä. Haasteena on julkisen sektorin tuen väheneminen ja EU-rahoitusmahdollisuuksien häviäminen. Suomen talouskasvu hiipuu ja alkaa taantua Ilmastomuutoksen kiihtyessä ja kriisiytyessä 2040-luvulla.

Suomessa suuryritykset ovat saaneet globalisaation kasvusta merkittävää etua samoin kuin vientiin suuntautuneet teollisuudenalat. Suomessa toimii talouden kokoon suhteutettuna varsin suuria yrityksiä metsäteollisuudessa, teknologiateollisuudessa, elintarviketeollisuudessa ja energia-alalla. Näillä suurilla yrityksillä on suuri rooli BKT:n tuottajina. Suomen viennin pääpaino on väli tuotteissa ja raaka-aineissa, mutta palvelut ovat myös lisänneet merkitystään.

Suomen talous kasvaa, mutta hyödyt eivät jakaudu maan sisällä tasaisesti eri alueiden ja väestöryhmien kesken. Kehitys on johtanut alueiden toimialojen vahvaan erikoistumiseen. Pienteollisuus erityisesti metalli- ja puutuotealoilla on vähentynyt, mikä näkyy erityisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeinorakenteessa. Suurten yritysten merkityksen kasvu ja keskitetyn tuotannon vaikutukset ovat johtaneet pk-yritysten

keskuudessa luovan tuhon kiihtymiseen. Tällöin työvoimaa siirtyy työskentelemään korkeamman tuottavuuden yrityksissä. Haasteena kuitenkin on, että samaan aikaan menetetään elinkelpoisia yrityksiä niin Etelä-Pohjanmaalla kuin alueilla, joissa uudistuksia on lykätty tai jätetty tekemättä. Etelä-Pohjanmaalla kiinnostus yrittäjyyteen vähenee ja pk-yritysten kasvuhaluukkuus vähenee

Globaalien teknologiajätien hallitseva asema ja tekoälyn arkipäiväistyminen pystytään Suomessa ottamaan vastaan paremmin kuin monessa muussa maassa. Elinkeinoelämässä kyetään hyödyntämään uudet liiketoimintamahdollisuudet, mutta globaalien liiketoiminnan synnyttäminen ja menestyminen on haasteellista, johtuen pääomien puutteesta ja suurten yritysten monopoliasemasta, jotka kiihtyvällä tahdilla ostavat lupaavat startup ja pk-yritykset. Innovaatioiden kaupallistaminen ja edellytykset yritysten kasvulle Suomessa heikkenevät.

Teknologiamurros uudistaa Etelä-Pohjanmaan elinkeinoelämää. Työmarkkinoilla joustavuus on kasvanut. Keikkatöiden tekeminen ja alustatyö on lisääntynyt. Työn murroksen aiheuttamista muutoksista mm. työpaikkarakenteessa hyötyvät suurimmat maakunnan työpaikkakeskittymät. Kuitenkin paikasta riippumattoman työn lisääntyminen, virtuaaliteknologien ja etätöiden kehittäminen helpottavat etätöiden tuomia uusia työnteon tapojen haasteita. Korkean osaamisen työtä voi tehdä joustavasti eri puolilla Suomessa. Huippuasiantuntijoiden rekrytoimisessa onnistuvat toimijat menestyvät parhaiten.

Etelä-Pohjanmaan liiketoimintoja johtavat isot toimijat, joilla on vahvat kytkökset kansainvälisiin suuryrityksiin. Alueen yrityksillä on kova kilpailu

investoinneista Vaasan, Tampereen ja Oulun kanssa. Pk-yrittäjien tulevaisuuden näkymät ovat heikentyneet.

Yhteiskunta

Yhteiskunnalliset muutokset ovat tässä skenaariossa merkittävät. Suomen valtionhallinto on vetäytynyt maakunnista ja toiminnot on keskitetty. EU:n koheesio politiikan rahoitusta on vähennetty. Etelä-Pohjanmaa on aiemmin saanut merkittävää tukea EU:n rakennerahastoista ja muista EU-ohjelmista. Näiden rahoituslähteiden ehtyminen hidastaa alueen innovaatiokentän kehitystä ja elinvoimaa. Yritykset ovat ottaneet suuremman roolin monien kuntien tarjoamien palveluiden tuottamisessa. Palvelujen laadussa ja saatavuudessa on huomattavia eroja maan sisällä. Paikalliselle hallinnolle on annettu vastuuta alueiden kehittämisestä.

Opiskelupaikkojen lisääminen tapahtuu elinkeinoelämän ehdoilla eikä korkeakoulupaikat lisääny kansallisesti tasaisesti. Etelä-Pohjanmaalla korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määrä kasvaa ja samoin tki-toiminnan edellytykset. Etelä-Pohjanmaan osaamisrakenne perustuu kuitenkin kapeaan huippuosaajien joukkoon, ikääntyvään väestöön vanhalla osaamisella ja kasvavaan maahanmuuttajataustaiseen väestöön.

Suomessa PISA-tulokset laskevat yhä. Perusopetuksen tyyliä ja tavoitetta otetaan askelta taaksepäin, ja koululaisten perustaidot sekä osaamistaso heikkenee. Yksityiset yliopistot yleistyvät Suomessa ja yliopistot tarvitsevat kasvavissa määrin ulkomaalaisia opiskelijoita, koska Suomen väestö ei riitä ylläpitämään niiden kannattavuutta. Eriarvoistuminen yhteiskunnassa lisääntyy. Koulutuksesta on tullut maksullista ja

Työn ja tuotannon uusjako – Vaikutukset Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

#yritykset #globalisaatio #polarisaatio #talouskasvu #tekoäly #teknologiajätit #ekokatastrofit

osaamisen hankkiminen on yksilön vastuulla. Vanhempien varallisuudella ja yhä suurempi merkitys lasten kouluttautumismahdollisuuksille. Yksityisyyden-suojan heikkeneminen ja sosiaalisen ja digitaalisen eriarvoisuuden lisääntyminen ovat merkittäviä haasteita.

Ympäristökatastrofien, levottomuuksien sekä erilaisten yhteiskuntaa kohtaavien uhkien ja epävarmuuksien myötä ahdistuneisuus ja tulevaisuuden pelko lisääntyvät. Perhekeskeisyys kasvaa, kun haetaan turvaa. Entistä suurempi osa väestöstä voi huonommin.

Yksityistäminen on edistynyt koulutuksessa ja terveydenhuollossa. Kaikki kansalaiset kattava sosiaaliturva on heikentynyt, ja perhekohtainen harkinnanvarainen minimiturva on laajasti käytössä Suomessa. Ajattelua ulkoistetaan tekoälylle. Vahva digitalisaatio ja sosiaalisen median kanavat vaikuttavat negatiivisesti nuorten sosiaalisten taitojen kehittymiseen, todellisuudentajuun ja minäkuvan muodostumiseen. Lisätty todellisuus on osa arkea.

Väestö

Suomeen suuntautuva työ- ja opiskeluperäinen maahanmuutto on kasvanut huomattavasti. Ilmastomuutoksen kiihtyessä myös pakolaisten määrä lisääntyy. Kasvanut kansainvälinen muuttoliike vaikuttaa kaikkien maakuntien väestöön. Maakuntakeskukset ja seudulliset keskittymät pitävät pintansa ja väestö keskittyy niihin, mutta maaseudun väestö vähenee.

Suomessa on alueiden välillä suuria eroja talouden ja elinkeinorakenteen kehityksessä. Maakunnat, jotka ovat onnistuneet säilyttämään kilpailukykynsä ja houkuttelevuutensa maahanmuuton osalta pärjäävät hyvin. Digitaalisen työn lisääntyessä työn merkitys ihmisten asuinpaikan valinnassa on vähentynyt.

Maahanmuuttajat ovat ensisijaisesti hakeutuneet suuriin kaupunkeihin. Kuitenkin asuntotuotanto, liikenneyhteydet ja palvelut eivät pysy kasvussa mukana, joka tarjoaa kilpailutekijän pienemmille kaupungeille. Maahanmuuttajataustainen väestö jakautuu entistä tasaisemmin eri puolille Suomea. Ilmastomuutos on yhteydessä Etelä-Pohjanmaalle suuntautuvaan muuttoliikkeeseen, jonne muodostuu entistä suurempia maahanmuuttajien yhteisöjä. Kasvanut maahanmuuttajayhteisö houkuttelee maahanmuuttajataustaisia muuttajia myös maan sisäisessä muuttoliikkeessä.

Etelä-Pohjanmaalla väestö ja palvelut keskittyvät Seinäjoelle ja suurimpiin seutukeskuksiin. Ajasta ja paikasta riippumaton työnteko ja opiskelu kuitenkin ylläpitävät mahdollisuuksia valita asuinpaikkansa vapaasti. Useiden kuntien osalta nähdään ennustettua parempaa väestönkasvua luonnon ja rauhallisemman elämäntyylin vetäessä puoleensa etätyöntekijöitä. Aktiivinen omaehtoinen kulttuuritoiminta on lisännyt sosiaalista koheesiota, yhteiskunnallista aktiivisuutta ja vahvistanut elinvoimaa maakunnassa.

Ruoka, energia ja ilmasto

Energiamurros on edennyt Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla odotettua hitaammin. Maakunta on onnistunut houkuttelemaan ulkomaisia investointeja energiatuotantoon, mutta puhdasta energiaa hyödyntävät tuotantolaitokset puuttuvat. Etelä-Pohjanmaan maaseudun kulttuurimaisema on muuttumassa energiamaiseksi.

Ruoka-alalla vähentynyt sääntely ja kansainvälisen tuotannon kasvu johtaa Suomen ruoka-alan rakennemuutoksen kiihtymiseen. Maatilojen määrä

vähenee ja tuotannossa keskitytään harvoin lajikkeisiin ja suuriin volyymeihin. Tuotanto on yksipuolisempaa. Tehotuotannosta johtuvan luontokadon vaikutukset tuovat riskejä Etelä-Pohjanmaan ruoantuotantoon.

EU:n maataloustukijärjestelmän romuttuminen on johtanut lihan ja maidontuotannon vähenemiseen. Etelä-Pohjanmaan maatalous- ja elintarvikeyritysten innovatiivisuus keskittyy korkeamman lisäarvon lihatuotteisiin ja muuhun elintarviketuotantoon (erit. maitotuotteet) jalostukseen. Perinteiset elintarvikeyritykset muuttavat toimintaansa tai korvautuvat kilpailijoilla.

Kansallisesti Suomessa metsien hakkuut ovat jatkuvasti kestävämmällä tasolla ja metsien hiilinielut vähenevät. Suomen ruoantuotannossa suotuisampi viljely- ja tuotantoympäristö, pitkät ja lämpimät kasvukaudet sekä ruoka-alan arvoketjut mahdollistavat elintarvikkeiden tuottamisen tehokkaasti. Keinokastelu yleistyy ja sään ääri-ilmiöiden ennustaminen ja vaikutusten mallintaminen auttavat tuotannon ylläpitämisessä.

Lämpenevän ilmaston tuomiin muutoksiin varautuminen ja sopeutuminen on kansallisesti heikkoa. Toimenpiteet vaihtelevat kunnittain ja alueittain ja suurin painoarvo kohdentuu tuotannon turvaamiseen. Puutteellinen sopeutuminen ilmastonmuutokseen kasvattaa elinkeinoelämän ja yhteiskunnan kustannuksia. Maakunnan väyliin kohdentuu entistä suurempi räsitys, joka on johtanut teiden kunnan heikentymiseen. Sähköinfrastruktuurin häiriötilanteet lisääntyvät. Ilmasto-olosuhteilla on kuitenkin kokonaisuudessaan merkittävä positiivinen vaikutus Suomeen matka-kohteena ja Etelä-Pohjanmaan matkailuliiketoiminta hyötyy siitä.

Säännellen uudistettu

#rauha #turvallisuus #pysäytyneisyys #vähenevä väestö #hiilineutraalisuus

"Lumisadetta"

Globaalin talouden kasvu on ollut maltillista ja velkataakka on lisääntynyt. Ylikansallinen sääntely on tehnyt kansainvälisestä toimintaympäristöstä vakaan, mutta kansallisia intressejä suojellaan ja protektionismi on kasvanut. Absoluuttinen köyhyys maailmassa on vähentynyt.

Kansainvälinen sopimusjärjestelmä on vahvistunut. Yhtenäinen kansainvälinen politiikka ohjaa ilmasto- ja kauppapolitiikkaa ja vaikuttaa kansallisvaltioiden toimintaan yhä enemmän. Kansallisvaltioiden merkitys on pysynyt vahvana. Kansainvälisessä politiikassa suurten maiden intressit ohjaavat päätöksentekoa

Odottamattomat kriisit (pandemia, konfliktit) ovat lisänneet kansainvälisiä varautumistoimenpiteitä ja valtion kontrollia. Sääntely sekä päätöksenteko on siirtynyt kauemmas paikallisilta viranomaisilta valtiolle ja kansainvälisille sääntelyelimille. Yhteiskuntajärjestys säilyy suhteellisen rauhallisena, ja kansainvälinen yhteisö onnistuu hillitsemään konflikteja ja varautuminen pandemioihin paranee. Konflikteissa korostuu tavanomaisen sotilaallisen toiminnan sijaan valtiollisten toimijoiden harjoittama digitaalinen sodankäynti. Sotilaallinen varautuminen kasvaa.

EU:n rooli ja merkitys on vahva, mutta päätöksenteko on hidasta ja konservatiivista. Euroopan komission ja virastojen valta on kasvanut jäsenmaiden kustannuksella. EU:n jäsenmäärä kasvanut. EU:n rahoituksessa keskiössä ovat maatalous-, ympäristö ja koheesiopolitiikka, mutta resurssien jakaminen ei ole tehokasta.

Valtiot pyrkivät kontrolloimaan teknologista murrosta. Valtiolliset toimijat pyrkivät valitsemaan käyttöönotettavista teknologioista voittajat ja uusien teknologioiden kehitystä ja käyttöönottoa säädellään vahvasti. Yhteiskuntaa sähköistetään. Kestävä energiantuotanto kasvaa, pienydinvoimalat yleistyvät, energiatehokkuuteen panostetaan ja uudet erotustekniikat mullistavat kiertotalouden. Kansalaisten digitaalinen seuranta ja kontrolli lisääntyy. Tekoälyn käyttö arjessa herättää epäluottamusta. Tuottavuuden kasvu on vähäistä ja uusien ammattien syntyminen on hidasta. Euroopan ulkopuolella teknologinen kehitys etenee nopeammin ja läpimurtoteknologiat kehitetään muualla maailmassa.

Rutiinitöitä automatisoidaan, mutta valtioiden ja työmarkkinatoimijoiden pyrkimyksenä on työpaikkojen ja teollisuudenalojen säilyttäminen uudistamisen sijasta. Työmarkkinoilla on tarve erityisesti huippuosaajista, joista käydään kilpaa globaalisti. Pk-sektori säilyy teollisuuden ja kaupan aloilla. Maataloudessa työllisyys kasvaa.

Koulutusjärjestelmässä panostetaan lähiopetukseen ja perustaitojen kehittämiseen. Koulutustason nostamiseksi korkeakoulutukseen suunnataan julkisia resursseja entistä enemmän. Maahanmuuton väheneminen Euroopassa kasvattaa yritysten rekrytointiongelmia, mutta aiheuttaa myös osaamisvajeen yhteiskuntaan. Globaalisti huippuasiantuntijoiden rekrytoimisessa onnistuvat toimijat menestyvät parhaiten.

Säännellen uudistettu

#rauha #turvallisuus #pysäytyneisyys #vähenevä väestö #hiilineutraalisuus

"Lumisadetta"

Globaalisti muuttoliike ei kasva ja pakolaisten määrä ei merkittävästi lisääny, johtuen ilmastokriisin torjunnasta ja onnistuneesta kansainvälisestä yhteistyöstä ilmastomuutoksen sopeutumisessa. Eurooppa on houkutteleva kohde lailliselle ja laittomalle maahanmuutolle. Muuttoliikettä pyritään kuitenkin Euroopassa hillitsemään ja ulkorajat suljetaan. Laillisen maahanmuuton ja pakolaisten määrä vähenee. Maaseudun väestö vähenee ennustettua hitaammin. Suurten kaupunkien vetovoimaa hillitsee mm. suuret asumiskustannukset. Eurooppa kääntyy sisäänpäin, väestö ikääntyy, työvoiman määrä vähenee ja rekrytointiongelmät kasvavat

Euroopassa talouden kasvu on hidasta, elinkeinoelämässä tuottavuuden kasvu on matalaa ja työvoiman heikko saatavuus on merkittävä kasvun este. Investointeja tehdään velkarahalla ja protektionismi on heikentänyt Euroopan kansainvälistä kilpailukykyä. Työn murrosta hillitään voimakkaasti valtiollisella tuella, jonka ansiosta työpaikkojen määrä ei ole olennaisesti vähentynyt. Kestävään tuotantoon investoivat yritykset menestyvät. Voimakas sääntely on aiheuttanut yrityskentällä suuria muutoksia. Teollisuus on uudistunut kestävästi.

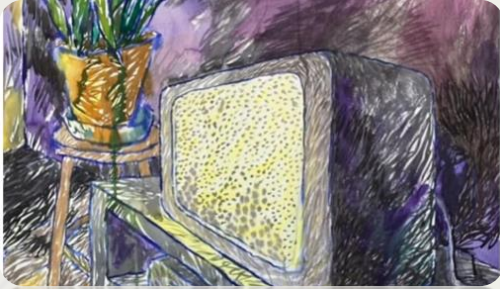
Ruoka-alalla kansallisia intressejä suojellaan ja ruoantuotanto nähdään kansallisena voimavarana. Puhtaudella, kestävyydellä ja eettisyydellä ei kilpailla kansainvälisesti vaan perinteistä tuotantoa pyritään jatkamaan tukijärjestelmän avulla. Kansainväliset ilmastotoimet ja merkittävät päästörajoitukset vaikuttavat maatalouden eläintuotannon toimintaedellytyksiin ja siirtymistä kasvipohjaiseen ruoantuotantoon tuetaan.

Monipuolisen huoltovarmuuden vahvistaminen onnistuu vain harvalta maalta.

Hiilineutraalisuutta tavoitellaan kansainvälisen sopimisen kautta. Kansainvälinen ilmastopolitiikka ohjaa kansallisesta toimintaa vahvasti. Käyttöön on otettu mm. globaali tuotannon hiilivero, jolla on suoria vaikutuksia teollisuuden ja maatalouden tuotantoon

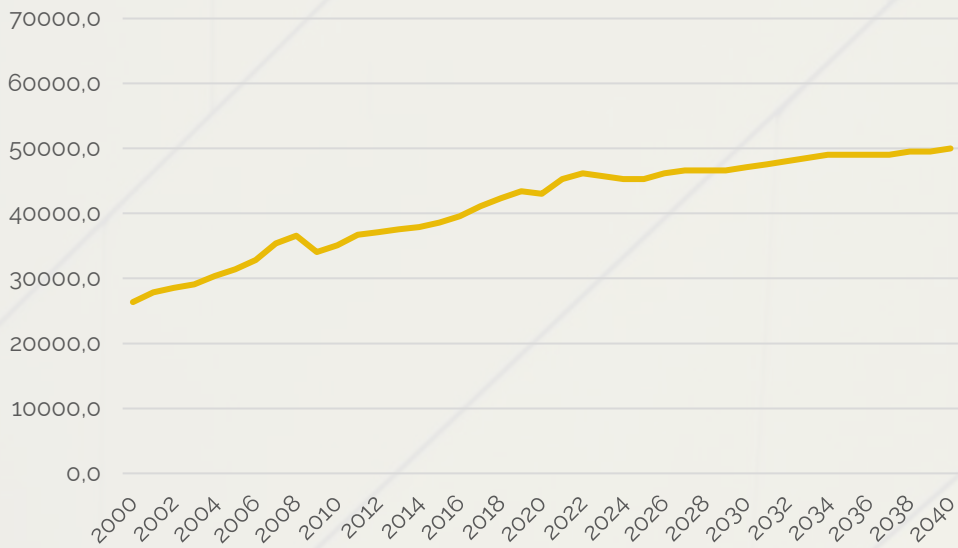
Kasvihuonekaasupäästöjä onnistutaan hillitsemään voimakkaasti kansainvälisillä sopimuksilla, joka johtaa teollisuuden uudistumisen kiihtymiseen ja mittaviin päästövähennyksiin. Vetytalous laajenee puhtaan energian saatavuuden kasvaessa ja julkisten tukitoimien ansiosta. Kehittyneen energian varastoinnin ansiosta suurin osa energiasta saadaan uusiutuvista lähteistä. Yrityksiä ohjataan vahvasti tuotannon verotuksen kautta kohti kestävämpää tuotantoa. Mittavat julkiset tukitoimet johtavat tuotantolaitosten keskittymiseen ja kestävyysmurroksen hyötyjen tasaiseen jakautumiseen. Lämpötila kohoaa keskimäärin enemmän pohjoisilla alueilla, kasvattaen myös biotterien riskien (taudit, tuholaiset) mahdollisuutta.

Ilmastomuutoksen hillinnässä onnistutaan ja maailma on suuntaamassa kohti 2 asteen lämpenemistä.

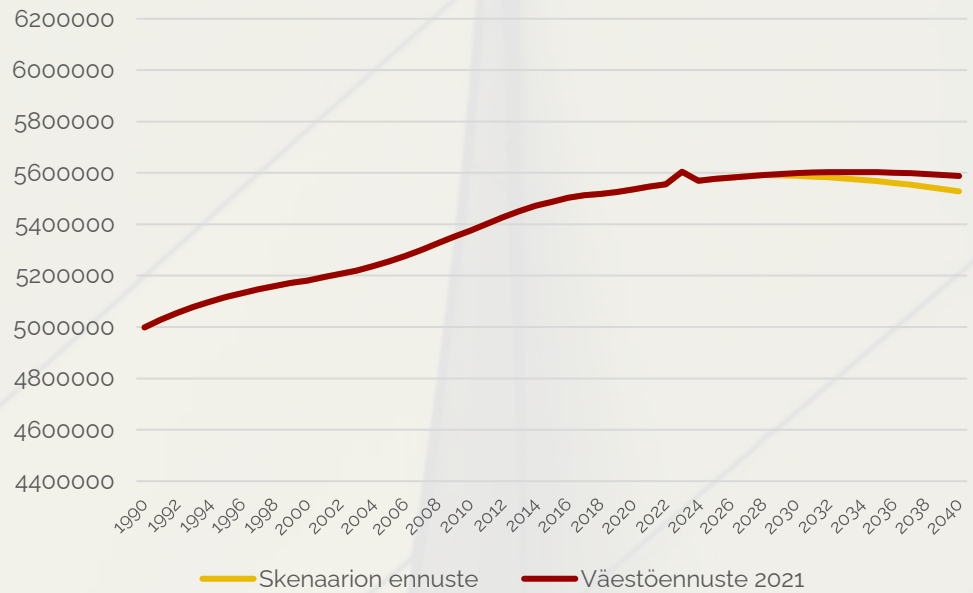

Suomen ja Etelä-Pohjanmaan kehitys Säännellen uudistettu skenaariossa

Kitulias kasvu
Suomen BKT/asukas 2000-2040

Pienentyvä maahanmuutto
Suomen väkiluku 1990-2040

Kansainvälinen talous kasvaa maltillisesti, mutta velkataakka lisääntyy. Ylikansallinen sääntely vakauttaa toimintaympäristöä, protektionismi voimistuu

Suomen talouskasvu on hidasta johtuen ikääntyvästä väestöstä. Suomi ei ole houkutteleva kohde maahanmuuttajille ja Suomen väkiluku alkaa kääntymään laskuun.

Uusia korkean tuottavuuden työpaikkoja syntyy Suomessa niukasti. Radikaalien innovaatioiden kehitystä tapahtuu Suomessa vain harvoissa keskittymissä.

Suomessa työvoimapula pahenee. Paikallishallinnon rooli rapautuu, kun päätöksenteko keskittyy valtiolle ja EU:lle. Uusien kasvualojen sijaan keskitytään säilyttämään olemassa olevia työpaikkoja

Teknologinen kehitys on mullistanut energiajärjestelmän. Vetytalous kukoistaa ja pienydinvoimalat ovat yleistyneet

Suomessa talouskasvu pysyy matalana. Suurten kaupunkien kehitys on heikentynyt ja työvoimapula jatkuu

Ilmastonmuutoksen torjunnassa on saavutettu edistystä, mutta äärimmäiset sääilmiöt ja biotilliset uhat, kuten uudet tuholaiset, koettelevat erityisesti maataloutta.

2025 2030 2035 2040 2045 2050

Globaali vakaus ja protektionismi

Maltillista kasvua ja työvoimapulaa

Ilmastonmuutoksen voimakas hillintä

EU:n rooli vahvistuu, mutta päätöksenteko on hidasta ja konservatiivista. Koheesio politiikkaa vahvistetaan

Teknologioiden hallinta ja valtiollinen kontrolli korostuvat. Kestävää energiantuotantoa (ml. pienydinvoimalat) rakentuvat ja energiatehokkuuteen panostetaan

Energiamurros tuottaa vihreää rakentamista ja uusiutuvan energian tuotantoa. Vetytalous ja hiilineutraaliset ratkaisut luovat uusia mahdollisuuksia.

Konfliktit siirtyvät digitaalisiin ja hybridimuotoihin, ja sotilaallinen varautuminen kasvaa. Yhteiskunnassa tasa-arvoisuus vahvistuu, mutta innovaatioiden määrä pysyy vähäisenä johtuen sääntelystä

Aiemmin taantuneet teollisuuden alat kuten tekstiili- ja puutuoteteollisuus alkavat kasvamaan Etelä-Pohjanmaalla

Maatalous säilyy vahvana osana Suomen taloutta, ja Etelä-Pohjanmaalla tuotetaan entistä suurempi osa Suomen ruoasta..

Työvoimapula, vähäinen väestönkasvu ja jatkuva velan kasvu heikentää Suomen bkt:n kehitystä

Säännellen uudistettu – Vaikutukset Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

#rauha #turvallisuus #pysähtyneisyys #vähenevä väestö #hiilineutraalisuus

Talous, teknologia ja työpaikat

Velkamäärän jatkuva kasvu, ikääntyvä yhteiskunta ja vähäinen maahanmuutto heikentävät talouskasvun edellytyksiä Suomessa tässä skenaariossa. Vakaa ja suurista konflikteista pääosin vapaa kansainvälinen ympäristö ja protektionistiset markkinat määrittävät globaalia taloutta, josta hyötyvät erityisesti suurimmat taloudet. Pienten vientivetoisten ja korkeaan osaamiseen panostaneiden yhteiskuntien kuten Suomen kehitysmahdollisuudet ovat heikentyneet, mikä on johtanut hyvin maltilliseen talouskasvuun läpi 2030- ja 2040-luvuilla.

Hiipuva kansainvälinen kysyntä, matala kulutus kotimaassa ja rakentamisen väheneminen pitkittävät heikon talouskasvun aikaa. Etelä-Pohjanmaalla kitsas talouskasvu ei johda yhtä laajaan työttömyyteen kuin muualla maassa. Huoltovarmuuteen panostaminen ja julkisen sektorin ja EU:n rahoitusinstrumentit tukevat Etelä-Pohjanmaan elinkeinoelämän kehitystä ja innovaatiokentän uudistumista.

Valmistava teollisuus pysyy osittain Suomessa, mutta uusia kasvualoja syntyy vain niukasti. Suomen pärjääminen protektionistisilla markkinoilla on heikkoa, mutta omilla tukitoimilla pyritään hillitsemään polarisaatiota maan sisällä. Kansallisesti tästä hyötyvät biotalouden toimijat ja valmistava teollisuus. Konfliktien väheneminen ja ilmastonmuutoksen torjuminen luovat uskoa ja toivoa kasvusta, johtaen mm. vihreän rakentamisen ja energiantuotannon kasvuun.

Suomessa korkean teknologian työpaikkojen määrä kehittyi odotettua heikommin ja metsä- ja metalliteollisuudessa työvoiman määrä kasvaa. Teollisuus

on hidasta. Energiasektori on kuitenkin poikkeuksena merkittävä kasvuala.

Suomen teknologiateollisuudessa ajureina ovat keskittymät, jotka kykenevät uudistumaan hiilineutraalisilla ratkaisuilla ja kytkeytymään vetytalouteen. Energiamurros tuo Etelä-Pohjanmaan BKT-kehitykseen taloudellista puhtia. Olemassa olevan yrityskannan osalta tehdään onnistuneita muutosprosesseja. Eteläpohjalaisten toimijoiden omapäisyys pysyy vahvuutena.

Maakunnan vetytalouden mahdollisuudet edistyvät vahvoilla valtion investoinneilla. Uusia yrityksiä saadaan maakuntaan erityisesti energiaa intensiivisesti käyttäviltä aloilta. Etelä-Pohjanmaalla monet teollisuuden toimialat säilyvät tukitoimien ansiosta. Sääntely määrittelee kuitenkin menestyjät. Kiristyvät säännökset ja kaluston uusiminen aiheuttavat haasteita Etelä-Pohjanmaan pienille yrityksille. Sääntely suosii kestävyteen panostaneita yrityksiä, jolloin lopulta tukitoimin ylläpidetty tehoton toiminta lakkaa.

Innovaatiotoiminta on tasaista ja radikaalien innovaatioiden kehitystä tapahtuu vain harvoissa keskittymissä. Innovointia estävä sääntely ja byrokraatia kasvavat. Samaan aikaan säädetään lailla TKI-panosten osuus yrityksille. Soveltavan tutkimuksen edistäminen ja inkrementaaliset innovaatiot edistävät Etelä-Pohjanmaan elinkeinoelämän uudistumista. Verkostoituminen vahvistuu yritysten ja T&K-toimijoiden välillä. Aiemmin taantuneet teollisuuden alat kuten tekstiili- ja puutuoteollisuus alkavat kasvamaan Etelä-Pohjanmaalla. Lisäpanostuksia suunnataan uusien materiaalien kehittämiseen, muotoiluun ja hyödynnettyä uusinta teknologiaa

tuotteiden valmistuksessa ja suunnittelussa. arvonluonnissa kasvaa ja luovuuden merkitys yritysten tuotteiden vapaa-ajanpalvelut luovat uutta liiketoimintaa Etelä-Pohjanmaalle.

Kilpailu huippuasiantuntijoista sekä hoivatyöntekijöistä on kovaa. Tekijätasolla osaamisvaatimukset ovat kasvaneet. Maahanmuuton väheneminen kasvattaa yritysten rekrytointiongelmia, mutta aiheuttaa myös osaamisvajeen yhteiskuntaan. Työvoimapula on jatkuvaa.

Yhteiskunta

Suomessa yhteiskunta on tasa-arvoinen ja säännelty. Aseellisten konfliktien uhka on vähentynyt. Merkittävimmät uhat ovat hybridisodankäynnissä. Voimakas sääntely on myös onnistunut vähentämään eriarvoisuutta, mutta samalla yhteiskuntaa tasapäistetään ja innovaatiopotentiaalia heikennetään. Yhteiskunnassa ei esiinny voimakasta tyytymättömyyttä, mutta optimismi ja kuluttajien luottamus on heikkoa. Päätökset tehdään kaukana ihmisistä, epäluottamus tietolähteisiin lisääntyy. Valtion digitaalinen kontrolli on vahvaa, ja valvontateknologioita on otettu käyttöön yksityisyyden suojan nimissä.

Kunta- ja paikallishallinto on Suomessa rapautunut. EU:n rooli on kasvanut, mutta kritiikkiä on hillinnyt kasvanut alueellinen tukipolitiikka, josta mm. Etelä-Pohjanmaan maatalous ja elinkeinoelämä ovat hyötäneet. Valtion sääntelyn rooli on kasvanut ja kansallisesti päätöksenteossa panostetaan alueiden eroja vähentävään tukipolitiikkaan, jolla pyritään pitämään yllä yhteiskuntarauhaa. Valtion työpaikkoja keskitetään maakuntiin ja SOTE-sektori siirtyy suurelta osin valtion ohjaukseen.

nojaa enemmän vanhaan kuin uudistuu, ja kehittyminen

Säännellen uudistettu – Vaikutukset Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

#rauha #turvallisuus #pysähtyneisyys #vähenevä väestö #hiilineutraalisuus

Yksityisen sektorin työpaikkojen säilyttämistä Suomessa tuetaan. Koulutusjärjestelmässä panostetaan lähiopetukseen. Koulutustason nostamiseksi korkeakoulutukseen suunnataan julkisia resursseja entistä enemmän. Korkeakoulutuksen alueellinen saatavuus kasvaa huomattavasti. Koulutuspanostukset nostavat koulutusastetta, mutta tuovat haasteita ammattiosaajien saatavuudelle. PISA-tulokset kohenevat. Etelä-Pohjanmaalla on merkittävä pula ammatillisista osaajista, kun Suomen panostukset menevät enimmäkseen korkeakoulutukseen

Vähentyneelle väestölle on tarpeen kohdentaa enemmän resursseja. Suomessa on laaja julkinen järjestelmä ja väestön hyvinvointiin panostetaan. Terveystuon korkeat kustannukset pysyvät merkittävänä ongelmana. Alueellisia eroja hyvinvoinnissa pyritään hillitsemään.

Väestö

Suomi ei ole houkutteleva kohde maahanmuuttajille ja Suomen väkiluku kääntyy laskuun ennakoitua nopeammin. Syntyvyys kuitenkin kasvaa odotettua enemmän erityisesti keskikokoisissa seutu-kaupungeissa. Maahanmuuttoa rajoitetaan EU:n ja kansallisen tason päätöksillä, jolloin työikäisen väestön määrä laskee maahanmuuton vähenemisen vuoksi. Euroopan maat ikääntyvät, joista löytyy houkuttelevia työtarjouksia suomalaisille runsaasti.

Suomessa väestönkasvua on useissa maakunta-keskuksissa. Suurissa kaupungeissa väestökehitys on ennustettua heikompaa. Tämä näkyy erityisesti pääkaupunkiseudun väestönkasvun hiipumisena ja heikkona työpaikkakehityksenä. Suurin tekijä taustalla

on maahanmuuton väheneminen. Väkiluku laskee maakunnissa ennustettua hitaammin ja kehyskunnat nähdään houkuttelevina asuinympäristöinä.

Seinäjoen väestökehitys on ennustettua heikompaa, mikä johtuu maahanmuuton merkittävästä vähenemisestä kansallisesti. Keskuskaupunkien ja seutukeskusten roolia pyritään vahvistamaan valtion toimenpiteillä ja keskittämällä pienten kuntien palveluita. Seuturakenne on sementoitu, säilyttäen esimerkiksi keskeiset palvelut ja mm. maataloustoiminnot.

Etelä-Pohjanmaan maakunnassa työvoimapula kärjistyy entisestään, joka aiheutuu suurelta osin työikäisen väestön vähenemisestä ja vähäisestä maahanmuutosta. Kuntien välisen muuttoliikkeen malliset muuttovoitot eivät riitä nostamaan koko maakunnan väestökehitystä kasvuun.

Ruoka, energia ja ilmasto

Kotimaista ruoantuotantoa pyritään ja kyetään lisäämään. Huoltovarmuuden osalta Suomen energiantuotanto ja ruoantuotanto voivat hyvin sääntelyn turvatessa varautumista.

Euroopan ilmastorahasto ohjaa rahoitusta kohti kestäviä elinkeinoja ja tukee ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtäävien innovaatioiden kehitystä. Maatalous- ja elintarvikeketju pysyy Suomessa vahvana, mutta kestävä tuotanto ei etene laajalti, johtuen kansallisten intressien suojelusta ja perinteisten elinkeinojen turvaamisesta. Kasviperäisiin tuotteisiin siirtyminen tuo alalle maltillisia muutoksia.

Etelä-Pohjanmaan suhteellinen asema ruoantuotannossa paranee ja 25 % Suomen ruoasta tuotetaan Etelä-Pohjanmaalla.

Eteläpohjalaiset ovat löytäneet uusia markkinoita maataloustuotteille

EU:n sisämarkkinoilta ja laajemmin kansainvälisiltä markkinoilta. Ruokaviennin määrä on kasvanut huomattavasti. Ruoka-alan toimijoille tarjolla oleva viennin palvelutarjotin on maailman huippua.

Turpeen poltosta on luovuttu tukemalla sen tuottajien siirtymistä muihin elinkeinoihin. Myös turvemaiden talouskäyttöä on rajoitettu niiden vapauttaman hiilen takia. Ilmasto- ja ympäristösyistä tuleva turvemaiden talouskäytön väheneminen aiheuttaa merkittäviä haasteita maakunnan ja ruuantuotantoon. Suomessa siirrytty vahvasti työn verotuksesta kohti kulutuksen verotusta. Näin pyritään ohjaamaan kulutusta kohti kestävämpiä ratkaisuja. Tämä on johtanut fossiilisten polttoaineiden käytön nopeaan vähenemiseen. Myös muuta kuluttajiin kohdistuvaa kulutusverotusta uudistetaan ja nostetaan. Energiatuotannossa kotimainen tuotanto on arvossaan.

Sään ääri-ilmiöt lisääntyvät Etelä-Pohjanmaalla huolimatta siitä, että globaalisti ilmasto ei ole lämmennyt kuin kaksi astetta. Ääriolot aiheuttavat satovaihteluita, mahdollistavat uusien lajikkeiden viljelyn.

Etelä-Pohjanmaalla suojelualueiden määrä kasvaa, jossa tarkoituksena on turvata luonnon monimuotoisuutta ja vahvistaa hiilivarastoja. Monimuotoisuutta lisätään ennallistamalla soita ja kunnostamalla kosteikkoja. Monihiötyiset luontoratkaisut edistyvät. Maaseudun perinneympäristöjen turvaamiseen ja kehittämiseen panostetaan kansallisesti. Luontokohteet ja elinvoimainen maaseutu nostavat Etelä-Pohjanmaan profiilia matkailukohteena.

Kilpailua ja omavaraisuutta

#kaupungit #konfliktit #epavakaus #innovaatiot #kilpailu #ilmastokriisi

"The world is not evil"

Globaalissa taloudessa epävarmuus on kasvanut. Maiden välillä on merkittäviä eroja talouskasvussa ja inhimillisessä kehityksessä. Maailmassa on voittajia ja häviäjiä. Kansainvälisesti on syntynyt keskenään kilpailevia suurten valtioiden johtamia blokkeja, minkä seurauksena kansainväliset arvoketjut ovat muuttuneet, joka on johtanut teollisen tuotannon ja valmistuksen palaamiseen Eurooppaan.

Kahdenväliset sopimukset ja uudet liittoumat lisääntyvät, kun multilateraaliset sopimukset menettävät merkitystään. Kansallisvaltioiden merkitys lainsäädännössä ja palvelujen tuotannossa on vähentynyt. Kansainvälisen ja kansallisen ohjauksen ollessa heikkoa suuret kaupungit ovat ottaneet merkittävämmän roolin kansallisina ja kansainvälisinä toimijoina. Pienten kaupunkien asukkaiden ja yksilön vaikutusmahdollisuudet heikentyvät.

Turvattomuus ja konfliktien uhka on kasvanut. Kansainvälinen sopimisjärjestelmä on jumiutunut ja kriisitilanteisiin vastaaminen on heikentynyt. Keskenään kilpailevat valtakeskittymät pyrkivät varmistamaan omien intressiensä toteutumisen, mikä on johtanut tavanomaisen sodankäynnin konflikteihin. Liittoumien väliset kauppasodat ovat lisääntyneet. Toimijoiden moninaisuus ja vastakkaiset intressit ovat johtaneet ristiriitaisen kehitykseen, epävakautteen ja tehottomuuteen. Maiden sisäinen turvallisuus on kärsinyt.

EU on sisäisesti vahva ja kansainvälisesti merkittävä toimija niin talouden kuin turvallisuuden osalta. Ulkoiset uhat ovat tiivistäneet EU:n jäsenmaiden yhteistyötä ja EU:n päätöksentekoa. EU:sta tulee liittovaltio. Sisäisesti koheesiopolitiikan merkitys on vähentynyt ja rahoituksen painopiste on innovaatiopolitiikassa.

Globaalien ja hajautettujen tuotantoketjujen riskien realisoiduttua (pandemia, konfliktit) yritykset keskittyvät tuotantoketjujen toimitusvarmuuden ja luotettavuuden parantamiseen. Tuotantoa on siirretty takaisin Eurooppaan. Kehitystä edesauttaa teknologian kehitys ja paikallisen tuotannon ratkaisut.

Luova teknologinen kehitys kukoistaa keskinäisen kilpailun edistäessä innovaatioiden syntymistä. Radikaalit teknologiat kuten kvanttilaskenta, synteettinen biologia ja autonomiset robotit yleistyvät korkean tulotason maissa. Uusinta teknologiaa kehittävien ja hyödyntävien yritysten kasvu vahvistaa Euroopan asemaa globaalisti. Euroopassa puolijohteiden suunnittelu ja tuotanto on maailman kärkeä ja riippuvuus muiden kehittämistä teknologioista on vähentynyt. Haasteena kuitenkin on harvinaisten maametallien, siruteknologian ja huipputekijöiden saatavuus.

Työn automatisointi etenee tasaisesti. Työtä häviää, mutta tilalle syntyy uutta korkeamman tuottavuuden työtä. Uudet teknologiat otetaan käyttöön nopeasti niin työpaikoilla, kuin arjessa. Kansainvälisten arvoketjujen uudelleenjärjestelystä johtuen myös valmistavaa teollisuutta on palannut Eurooppaan. Tuotantoa siirretään häiriöiden vähentämiseksi ja kriittisten materiaalien ja komponenttien turvaamiseksi.

Koulutusjärjestelmässä vallitsee vahva usko teknologian hyödyntämiseen, mutta tulokset vaihtelevat. Virtuaaliset koulutusalueet ja etäkampukset yleistyvät. Perusopetukseen tulee lisää etämahdollisuuksia, mutta tulokset ovat heikkoja.

Kilpailua ja omavaraisuutta

#kaupungit #konfliktit #epavakaus #innovaatiot #kilpailu #ilmastokriisi

"The world is not evil"

Kansainväliset kriisit ja ilmastonmuutos ovat lisänneet pakkomuuttoja ja pakolaisuutta globaalisti. Työikäisen väestön määrä kasvaa Euroopassa johtuen maahanmuutosta ja pakolaisten määrän lisääntymisestä. Muuttohalukkuus on kasvanut Euroopan sisällä ja työvoima liikkuu toimivilla sisämarkkinoilla. Euroopan ulkorajoilla sijaitsevien maiden väkiluku on kääntynyt laskuun. Muuttoliike kiihtyy ja kohdistuu erityisesti suuriin ja keskisuuriin kaupunkeihin. Kansallisesti pyrkimyksenä on kiihdyttää kaupungistumista muun muassa asumisen tuilla ja maaltamuuttoa tukevilla tukevilla verokannusteilla. Osaava työvoima on keskittymässä voimakkaasti kaupunkeihin.

Taloukasvu on ailahtelevaa Euroopan maissa. Teknologinen kehitys, tuottavuuden kasvu ja työvoiman saatavuus tukevat talouden kehitystä. Lisääntyneet kansainväliset kriisitilanteet, kauppasodat ja ilmastonmuutoksen vaikutukset heikentävät taloukasvun edellytyksiä. Teknologiakuplia syntyy ja puhkeaa. Epävarmuuden lisääntyessä kestävien ratkaisujen aikaansaaminen ja laajempi käyttöönotto heikentyy toimenpiteillä.

Ruokajärjestelmä uudistuu kohti resurssitehokkuutta ja kestävyttä. Kehittämisen painopiste on vahvasti kiertotaloudessa. Pyrkimyksenä on ennen kaikkea niukkojen resurssien tehokas ja kestävä käyttö. Ruokamarkkinoilla kestävä tuotanto on kilpailutekijä. Maatalouden tuotanto kehittyy ja uusia viljely- ja jalostustekniikoita otetaan käyttöön. Ruuantuotannon innovaatioihin on Euroopassa panostettu ja teknologinen kehitys mahdollistaa maataloudesta eriytynyttä elintarviketuotantoa. Huoltovarmuutta vahvistetaan.

Ilmastonmuutoksen eteneminen heikentää ruoantuotannon edellytyksiä erityisesti köyhemmissä maissa. Kansainvälinen ilmastopolitiikka on lähinnä ohjaavaa, eikä sitovia sopimuksia ole onnistuttu luomaan. Blokkien väliset konfliktit heikentävät sopimista ja resurssien osoittamista ilmastonmuutoksen torjumiseen ja sopeutumiseen. Kuluttajien kysyntä ja uudet teknologiat ovat edistäneet kestävien ratkaisujen kehittämistä. Haasteena on kestävä energiantuotannon epätasainen kehitys ja käyttöönotto. Maatalouden ja teollisuuden kestävyysmurros on teknologisesti mahdollinen, mutta uusien ratkaisujen leviäminen ja käyttöönotto etenee hitaasti.

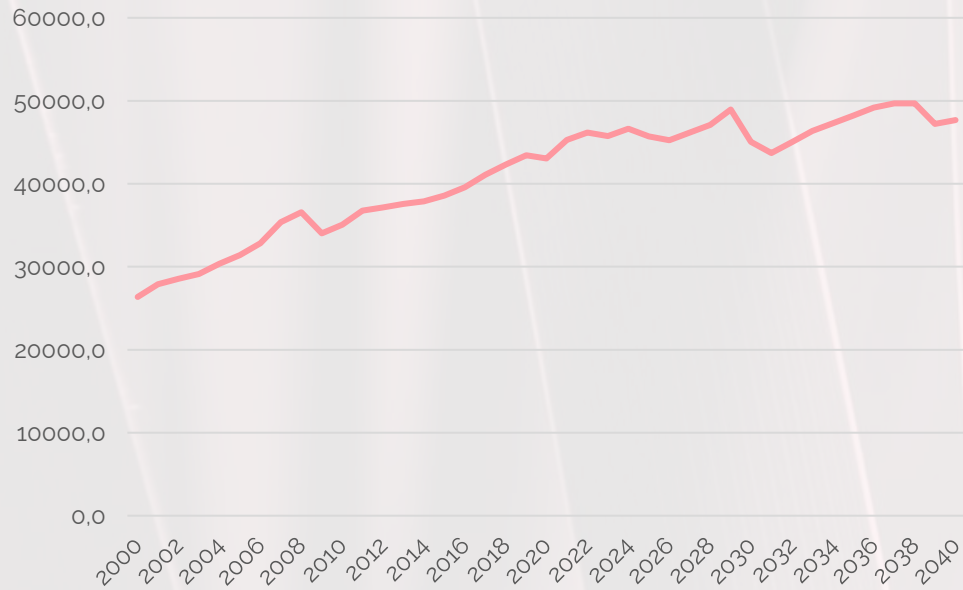
Monet alueet ja kaupungit ovat asettaneet omia kunnianhimoisia ilmastotavoitteita. Suuret kaupungit kärsivät erityisesti tulvista ja kuumuudesta, jonka myötä mm. hellekuolemat yleistyvät. Suuret kaupungit ovat ilmastonmuutoksen hillinnässä eturintamassa, mutta se ei riitä. Päästöjen vähentäminen jää tehottomaksi, koska kansainvälisesti alueelliset erot ovat suuret. Mahdollisuudet ilmastonmuutoksen sopeutumiseen vaihtelevat huomattavasti kansainvälisesti. Eniten kärsivät valmiiksi heikoimmassa asemassa olevat.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä epäonnistutaan, joka on johtamassa neljän asteen lämpenemiseen.

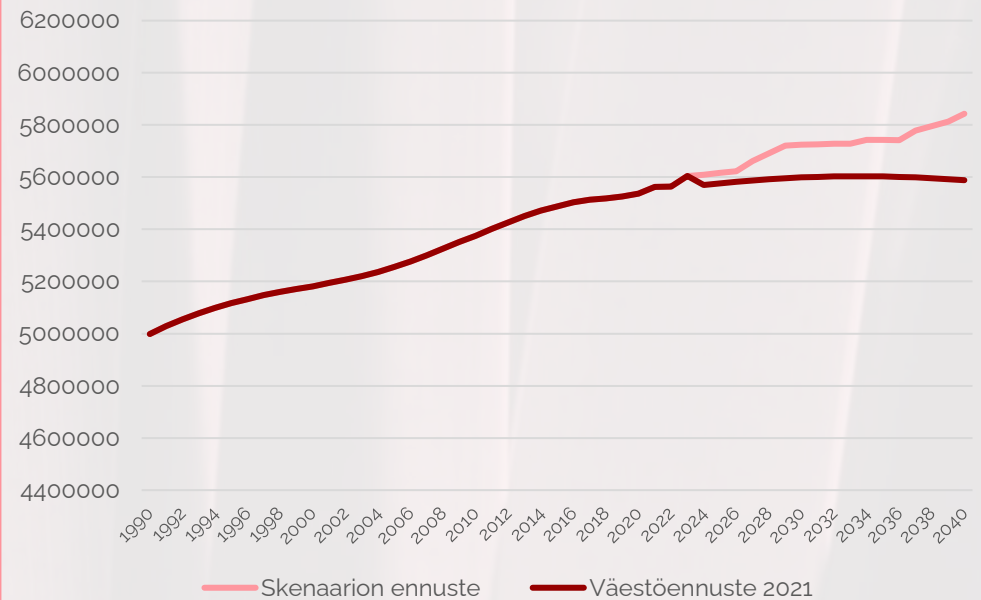

Suomen ja Etelä-Pohjanmaan kehitys Kilpailua ja omavaraisuutta skenaariossa

Epävakaata kasvua
Suomen BKT/asukas 2000-2040

Maahanmuuton maltillinen kasvu ja pakolaisvirrat
Suomen väkiluku 1990-2040

Maailmantalous horjuu. Pandemioiden ja konfliktien ja vaikutukset alkavat näkyä globaalissa mittakaavassa. Kansainvälinen sopimusjärjestelmä näyttää hajoamisen merkkejä

Talous kääntyy kasvuun, mutta maanosien ja valtioiden väliset erot ovat suuret. Kahdenvälinen sopiminen sekä uudet liittoumat alkavat muodostua. Yhä useammat valtiot keskittyvät varmistamaan omat etunsa.

Suuret kaupungit ottavat yhä suurempaa roolia ilmasto- ja elinkeinopolitiikassa. Pienemmät kaupungit ja maaseutualueet kamppailevat väestökadon ja elinkeinorakenteen uudistumisen parissa.

Suuret kaupungit kukoistavat ja houkuttelevat yhä enemmän osaavaa työvoimaa, kun taas pienet kaupungit ja maaseutualueet jäävät taantuman kierteeseen.

Suomessa kansallisesti pyritään tukemaan kaupungistumista verokannusteilla ja asumistuilla, Maaseudun ja pienten kaupunkien väestökato syvenee.

Teknologia tuo mukanaan taloudellista kasvua, eriarvoisuus syvenee niin maiden välillä kuin niiden sisälläkin.

Ilmastonmuutos muuttaa maatalouden ja ruoantuotannon rakenteita ja sopeutumiseen etsitään ratkaisuja. Kansainvälisen ilmastopoliittikan vaikuttavuus on heikkoa. Köyhimmät maat kärsivät ilmastonmuutoksesta eniten.

S

2025

2030

2035

2040

2045

2050

Epävarmuuden
Vuosikymmen

Kilpailevat Liittoumat ja
Kasvavat Jännitteet

Ilmastokriisi ja jatkuva
epävarmuus

Yritykset pyrkivät vähentämään riippuvuuttaan epävakasta alueista. Teollisuutta palaa osittain Eurooppaan

Maailma jakautuu yhä selkeämmin kilpaileviin blokkeihin. Suurvaltojen johtamat taloudelliset ja poliittiset liittoumat alkavat muodostaa uusia pelisääntöjä, mikä vaikuttaa merkittävästi kansainvälisiin arvoketjuihin

Blokkien väliset jännitteet kärjistyvät, ja kauppasodat ovat uusi normaali. Liittoumien väliset kauppasodat aiheuttavat taloudellista epävakautta ja sosiaalisia jännitteitä. Globaali talouskasvu heikkenee

Ulkoisten uhkien kiristyessä Euroopan Unioni vahvistaa sisäistä yhteistyötään ja alkaa kehittymään liittovaltioksi.

Kilpailu johtaa kiihtyvään teknologiseen kehitykseen. Euroopan teknologinen voima kasvaa, kun se nousee sisäistä yhteistyötään ja alkaa kehittymään liittovaltioksi.

Huoltovarmuuden vahvistaminen on lisännyt kotimaista elintarviketuotantoa. Etelä-Pohjanmaan ruoka-ala uudistuu kohti resurssitehokkuutta ja uudet innovaatiot yleistyvät

Konfliktit ja ilmastonmuutoksen eteneminen aiheuttavat globaalin taantuman

Kestävän energian tuotannon ja teknologisen kehityksen epätasainen kehitys uhkaa aiheuttaa uusia taloudellisia kuplia ja yhteiskunnallista levottomuutta.

Kilpailua ja omavaraisuutta – Vaikutukset Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

#kaupungit #konfliktit #epavakaus #innovaatiot #kilpailu #ilmastokriisi

Talous, teknologia ja työpaikat

Tässä skenaariossa maiden talouskehityksessä ja hyvinvoinnissa on globaalisti merkittäviä eroja. Epävarmuus ja konfliktien yleistymisen vaikuttavat huomattavasti maiden talouskasvuun. Euroopan reuna-alueilla ja riskit ovat suurimmat. Suomesta muodostuu 2030-luvulla huoltovarmuuden ja teollisen tuotannon keskittymä, erityisesti maatalouden ja puolustusteollisuuden parissa. Suomen väkiluku kasvaa maahanmuuton ja lisääntyneen pakolaisuuden vuoksi. Talouskasvu ja lama vuorottelevat ja ilmastonmuutoksen tuomat vaikutukset alkavat näkymään entistä enemmän 2040-luvun lähestyessä. Ilmapiiri maassa on tulehtunut epävarmuuden jatkuessa.

Etelä-Pohjanmaan näkymiä varjostaa hyvin voimakas kaupungistuminen, rakennemuutokset ja konfliktien uhka. Uudistunut pk-sektori, agrobiotalous ja kytkenät puolustusteollisuuteen tuovat uutta puhtia maakunnan kehitykseen.

Teollisuutta on palannut Eurooppaan, mutta suurimmat tuotantoyksiköt sijoittuvat suurimpiin kaupunkeihin osaavan työvoiman perässä. Suomen BKT-kehitystä ajaa erityisesti tekniikan eri toimialojen kehitys. Monipuolinen teollinen pohja, riittävät luonnonvarat, hyvä elintarviketuotantokyky ja toimiva infrastruktuuri ovat Suomen kansallisia vahvuuksia. Innovaatioekosysteemi kehittyy huippututkimuksen aloilla (ml. murrosteknologiat) ja polku innovaatioiden kaupallistamiseen on selkeytynyt. Elinkeinoelämässä ketterien ja kansainvälistyvien pk-yritysten merkitys kasvaa.

Turvallisuutta ja huoltovarmuutta tukevat toimialat, elintarviketuotanto, korkean jalostusarvon ruokateollisuus, vienti ja varastointi korostuvat. Vähäinen korruptio, toimitusvarmuus ja kriittisten mineraalien saatavuus ovat parantaneet valmistavan teollisuuden kasvuedellytyksiä. Suomi saa osansa EU:n strategisesta autonomiasta, mikä osaltaan lisää Etelä-Pohjanmaan painoarvoa.

EU:n kilpailun innovaatorahoituksen määrä maakunnassa lisääntyy merkittävästi, mikä johtaa ekologisen ruoantuotannon kasvuun ja innovaatioiden kehittämiseen. Teknologisen kehityksen kiihtyessä mahdollisuudet radikaalien innovaatioiden kehittämiseksi parantuvat.

Perheytykset ja nuoret yrittäjät ovat Etelä-Pohjanmaan vahvuus. Erikoistuminen pieniin, ketteriin yksiköihin tuo Etelä-Pohjanmaan yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia, kun Euroopassa kotiutetaan teknologiateollisuutta ja ruoantuotantoa. Tämä edellyttää vahvaa panostusta robotisaatioon ja siihen liittyvään osaamiseen. Etelä-Pohjanmaalla teknologista kehitystä edistävät puolustusteollisuuteen linkittyvät yritykset ja komponenttivalmistajat. Maakunnan toimialoilla entistä suurempi osa yrityksistä kytkeytyy puolustusteollisuuteen suoraan tai välillisesti..

Yhteiskunta

Kansallinen rakennemuutos kohtelee maakuntia eri tavoin, mikä luo merkittäviä jakolinjoja maan sisälle. Kaupungit ottavat entistä suuremman roolin palvelujen tuotannossa ja infrastruktuurin kehityksestä. Suomessa keskittyminen sixpack-kaupunkien johdolla jatkuu ja

kiihtyy ennen näkemättömästi. Valtionosuusjärjestelmän tasauksen väheneminen lisää eriarvoisuutta eri puolella maata ja kiihdyttää muuttoliikettä suurimpiin keskuksiin. Haasteet ovat merkittäviä erityisesti kulttuurialalla, jota uhkaa näivettyminen suurten keskusten ulkopuolella.

Suomessa osaamis- ja koulutustaso laskee. Koulutus (ml. toinen aste) keskittyvät vahvasti, jolloin perusasteen osaamisessa on suuret erot kaupunkien ja maaseudun välillä. Huippuosaajat korostuvat ja osa väestöstä putoaa kehityksestä. Osaamistasot polarisoituvat, kun esimerkiksi teknologia-alan osaajat vahvistavat erityisesti asemiaan, "yleinen" osaamispankki pienenee.

Koulutusta keskitetään vahvasti niin korkea-asteella, kuin toisella asteella. Ammatit uudistuvat ja digitalisoituvat teknologian kehityksen myötä. Tekoälyn hyödyntäminen tasoittaa osaamista, mutta vähentää aktiivisuutta. Jatkuvan oppimisen ja uudistumisen tarve on merkittävä teknologisen kehityksen edetessä.

Niukentuvista resursseista kilpaillaan maakuntien kesken. Eriarvoistumiskehitys kasvaa, tuloerot lisääntyvät, rajatut tahot sääntelevät hyödykkeiden saatavuutta ja omistajuuden merkitys kasvaa. Terveystieteiden järjestelmässä on suuria eroja alueiden välillä. Julkisen ja yksityisen sektorin päällekkäisyys aiheuttaa haasteita, kun rahoitus on kriisissä. Eriarvoistuminen vaikeuttaa nuorten mahdollisuuksia omannäköiseen elämään. Sosiaalinen etäisyys kaupunkien ja maaseudun välillä kasvaa.

Yhteiskunta on entistä kahtiajakautuneempi ja vastakkainasettelu lisääntyy. Turvallisuuden tunne on järkkynyt konfliktien uhan myötä.

Kilpailua ja omavaraisuutta – Vaikutukset Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

#kaupungit #konfliktit #epävakaas #innovaatiot #kilpailu #ilmastokriisi

Lisäksi ilmaston lämpeneminen, sekä henkinen ja taloudellinen turvattomuus ahdistavat.

Massiivinen kaupungistumiskehitys johtaa asunnottomuuden ja päihteiden lisääntymisen kaltaisiin lieveilmiöihin. Kriisien seurauksena hyvinvointivaltion perusta on osaltaan rapautunut ja jälleenrakennus tapahtuu enemmän paikallisella tasolla ja esimerkiksi järjestöjen rooli korostuu.

Välittäminen lisääntyy aktivoituvissa pienemmissä yhteisöissä, ahdistukseen haetaan ratkaisuja ja kestävien elämäntapojen yhteisöistä. Paikallisyhteisöjen merkitys on kasvanut ja yhä useampi haluaa elää osana samanhenkisten yhteisöjä. Ihmisten asumispreferensseihin vaikuttaa enenevässä määrin elämäntyyli ja arvot

Väestö

Suomen väkiluvun kasvua ylläpitää kasvanut maahanmuutto ja konfliktien synnyttämät muuttovirrat. Valtaosa maahanmuutosta suuntautuu suurimpiin kaupunkeihin. Kaupungistumista kiihdytetään kansallisesti. Syntyvyys on Suomessa vähäistä ja monet pienet maakunnat tyhjenevät ja ikääntyvät siihen pisteeseen saakka, että voidaan puhua autioituneista seuduista.

Keskittymistä tapahtuu kansallisella tasolla ja alueiden sisällä voimakkaasti. Suomessa harvaan asutun maaseudun asutus on vähentynyt dramaattisesti ja aiemmin elinvoimaisen ydinmaaseudun asutus on harventunut. Asutus keskittyy maakuntien sisällä ja palveluiden ja yhteyksien järjestämiseen ja ylläpitoon tulee haasteita. Kehitys näkyy vahvasti myös Etelä-Pohjanmaalla. Etelä-Pohjanmaan alueellisissa osaamiskeskitymissä, on kuitenkin kehittynyt uusinta

teknologiaa hyödyntäviä kasvuyrityksiä.

Laaja kansallinen rakennemuutostilanne haastaa suurten keskusten ulkopuolisia alueita. Etelä-Pohjanmaata uhkaa näivettyminen työikäisen väestön vähetessä ja syntyvyyden pysyessä alhaisella tasolla.

Tuotannon ja valmistuksen palaaminen Eurooppaan tuo kuitenkin Etelä-Pohjanmaan seuduille merkittävän mahdollisuuden kehittyä valmistavan teollisuuden teknologisina keskittyminä ja työllistäjinä. Etelä-Pohjanmaan osaava työvoima liikkuu halvemman asumisen, elämänlaadun ja turvallisuuden perässä, jolloin on mahdollista kääntää heikkenevä väestökehitys.

Seinäjoen kehitys on paljolti riippuvainen Tampereen kasvukeskuksen säteilystä sekä pääradan kehityksestä, johon vaikuttaa paljon Oulun kehitys. Etelä-Pohjanmaa on vaarassa joutua tyhjenevien maakuntien joukkoon, ellei teknologisen murroksen, kiertotalouden ja uuden teollistumisen mahdollisuuksia kyetä hyödyntämään. Maakuntakeskus Seinäjoki kykenee ainoastaan houkuttelemaan maahanmuuttajia merkittävässä määrin. Muu maakunta on vaarassa taantua.

Ruoka, energia ja ilmasto

Maataloudessa ja ruoantuotannossa koetaan rakennemuutoksia ja teknologista kehitystä. Teknologinen kehitys on johtanut myös elintarviketuotannon paikallistumiseen ja suuren mittakaavan tuotantolaitosten merkityksen vähenemiseen. Uudet viljelylajikkeet sekä energiatuotanto uusiutuvien ja biopohjaisten suuntaan muuttavat maa- ja metsätaloutta. Uudet innovaatiot, kuten vertikaaliviljely ja keinoliha, yleistyvät. Energian-tuotannossa tuuli- ja aurinkovoima lisääntyy,

mutta laaja vihreän teollisuuden läpimurto koko yhteiskunnan tasolla jää tekemättä.

Nopeasti leviävät kriisit ovat luoneet tilaa kotimaiselle elintarviketuotannolle. Maidon- ja lihantuotantoa säilyy Etelä-Pohjanmaalla, mutta suuremmissa merkityksessä ovat solumaatalous ja kasviproteiinit, joiden arvoketju on rakennettu Etelä-Pohjanmaalle. Kehittynyt agroekologinen symbioosi (tehokas ravinteiden ja energian kierrätys) on lisännyt huoltovarmuutta ja omavaraisuutta. Tuontirehun ja tuontilannoitteiden käyttö on vähentynyt. Puhtaan veden ja ruoan kysyntä kasvaa. Vesistöjen, erityisesti pohjavesien ja viljelysmaiden strateginen arvo Suomessa on noussut.

Ilmastonmuutoksen myötä Suomen kasvi- ja eläinlajit muuttuvat, ja kasvukausi pitenee. Eteläisessä Suomessa vallitsee Keski-Euroopan ilmasto. Ilmastonmuutoksen myötä monet sääilmiöt lisääntyvät ja voimistuvat. Viljelijöille merkittäviä haasteita tuo myrskyjen yleistymisen samoin kuin toistuvat helle ja rankkasadejaksot. Etelä-Pohjanmaalla nähdään tulvia kevään lisäksi myös muina vuodenaikoina. Sään ääri-ilmiöt luovat painetta tukea maanviljelijöitä omavaraisuuden säilyttämiseksi.

Lumettomat talvet yhdessä turvallisuustilanteen kanssa heikentävät matkailualan kehitystä. Ilmastonmuutos vaikuttaa rakennettuun ympäristöön ja erityisesti kaupungeissa asuvien elämänlaatuun. Sääolot rasittavat rakennuksia ja kasvattavat sekä ylläpidon että jäähdytystarpeen merkitystä.

Ilmastonmuuton sopeutumisessa tehdään paikallisia ratkaisuja. Haasteisiin vastataan omaehtoisesti ja tulokset ovat vaihtelevia.

Skenaariosta riippumattomia johtopäätöksiä

ELINVOIMAISUUS JA HYVINVOINTI

- ❖ Edistetään alueen elinvoimaisuutta lisäämällä työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa. Parannetaan opiskelumahdollisuuksia, houkutellaan työllistäviä yrityksiä ja tuetaan yrittäjähenkisyyttä niiden perustamiseksi.
- ❖ Houkutellaan sisäistä ja ulkoista muuttoa käyttäen kärkinä alueen puhdasta luontoa, lääniä ja laadukkaita tontteja, turvallista sijaintia ja yhteisöllistä elämäntapaa.
- ❖ Torjutaan monelta kantilta uhkaavaa yhteiskunnallista eriarvoistumista kaikin keinoin ja rakennetaan välittävää yhteisöllisyyttä.
- ❖ Hyödynnetään hyvinvointipalveluissa uusinta teknologiaa (ml. tekoäly) ja pidetään ikääntyvä väestö mukana moninaisten yhteisöjen kokonaisvaltaisina rakentajina.
- ❖ Ylläpidetään alueen saavutettavuutta, väyliä ja huoltovarmuuskriittistä infrastruktuuria. Parannetaan toimijoiden digivalmiuksia, kehitetään nopeita kuituverkkoyhteyksiä laajasti
- ❖ Hyödynnetään maakunnassa vapaaehtoistyön ja kolmannen sektorin mahdollisuudet hyvinvoinnin ja elinvoiman vahvistamisessa

ELINKEINOELÄMÄ JA KESTÄVYYS

- ❖ Parannetaan elinkeinoelämän kestävyyttä ja houkuttelevuutta, ja kehitetään samalla strategista autonomiaa vihertämällä toimialoja. Huomioidaan ruoantuotannossa hiilipäästöt ja kokonaiskestävyys. Pyritään nostamaan paikallista omistajuutta energiasiirtymässä
- ❖ Nostetaan jalostusastetta omilla vahvoilla strategisilla toimialoilla. Edistetään yritysten vientimahdollisuuksia nykyisillä teollisuuden vahvuusalueilla. Kehitetään rohkeasti vihreää siirtymää ja ruokateollisuutta ja muita kehittyviä aloja
- ❖ Houkutellaan ulkomaisia yrityksiä, osaamista ja rahoitusta alueelle erityisesti kansainvälisiä synergiaetuja omaavat kärkialat edellä, ml. Eurooppaan palaava teollisuus.

- ❖ Madalletaan ulkomaisten osaajien työllistymis- ja kotoutumiskynnystä panostamalla kuntien ja 3. sektorin palveluihin ja hyödyntämällä mm. edistyksellistä tekoäly-käännösteknologiaa.
- ❖ Maakunnan vahvan yrittäjyyskulttuurin suuntaaminen uusiin mahdollisuuksiin kuten digitaalisuus, kestävyys ja kiertotalous. Panostetaan erityisesti ulkomaalaistaustaisten yrittäjyyden edistämiseen
- ❖ Lobataan aktiivisesti alueen omaleimaisten elinkeinoelämän vahvuuksien puolesta. Houkutellaan uusia yrityksiä ja investointeja, erityisesti energiantensiivisillä aloilla

TKI JA OSAAMINEN

- ❖ Ehkäistään eriarvoistumista ja taataan mahdollisimman monelle sopivat koulutuspolut alueella, ml. alueen nuoret ja maahan vasta muuttaneet.
- ❖ Parannetaan TKI-toiminnan edellytyksiä ammattikorkeakoulussa ja yliopistokeskuksessa ja rakennetaan yhteistyöprospekteja kansainvälisten tahojen kanssa. Nostetaan alueen osaamis- ja koulutustasoa ja houkutellaan alueelle ulkomaisia huipputekijöitä.
- ❖ Rakennetaan tiiviissä yritysyhteistyössä toimivien oppilaitosten TKI-klustereita. Panostetaan erityisesti vihreän energian, akkuteknologian ja tulevaisuuden ruoantuotannon toimialoihin. Huolehditaan nousevien alojen osaamistarpeista
- ❖ Opetussisältöjen kehittäminen yrittäjyyteen sopiviksi ja muuttuvia osaamistarpeita vastaaviksi. Rohkaistaan alueen yritysten TKI-investointeja ja kotiutetaan kansainvälistä rahoitusta klusteriyhteistyöllä.

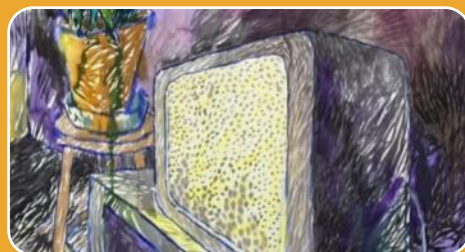
Nostoja Etelä-Pohjanmaan pitkän aikavälin strategiaan

Työn ja tuotannon uusjako

- Miten Etelä-Pohjanmaa kykenee hyötymään tekoälyn vallankumouksesta?
- Kuinka globalisaation kiihtyessä Etelä-Pohjanmaan teolliset yritykset kykenevät säilyttämään kilpailukykyä?
 - Onko elinkeinoelämässä tuho luovaa vai vain tuhoa?
- Miten maakunnassa kyetään turvaamaan pk-yritysten kehitys- ja liiketoimintamahdollisuudet?
- Miten ylläpidetään yrittäjämysteistä ilmapiiriä?
- Miten vahvistamme invest-in-toimintaa Etelä-Pohjanmaalla?
- Suomen maahanmuuton määrän kasvaessa dramaattisesti, kuinka Etelä-Pohjanmaa voi vahvistaa muuttohalukkuutta maakuntaan? Miten varmistetaan tehokas kotoutuminen?
- Mikäli ruokamarkkinoiden kansainvälistyminen laajenee ennen näkemättömän laajasti, kuinka maatalous ja ruokateollisuus kykenevät uudistumaan ja menestymään?
- Miten Etelä-Pohjanmaa välttää jäämisen pelkäksi energiantuotannon ja biotalouden reservaatiksi?

Säännellen uudistettu

- Miten saamme valtiolähtöisestä T&K-politiikasta aidosti ja tehokkaasti elinkeinoelämän tarpeisiin vastaavaa toimintaa?
 - Byrokrania, monimutkaiset järjestelmät
- Miten Etelä-Pohjanmaan elinkeinoelämä saa hyödynnettyä kasvavan sääntelyn ja kestävyysvaatimusten mahdollisuudet?
- Miten talouskasvun hiipuessä ja protektionismin yleistyessä maakunta saa uusia edellytyksiä yritysten kasvuun?
- Miten maakunta kykenee vastaamaan työvoimatarpeisiin maahanmuuton vähentyessä huomattavasti?
- Miten vahvistamme kulttuurin toimialaa ja luovia aloja sekä varmistamme riittävän osaamispohjan?
- Miten ruoka-ala kykenee uudistumaan kestävyysvaatimusten kasvaessa ja turvemaiden viljelykäytön tullessa rajoitetuksi?
- Miten vahvistetaan ruoan viennin kasvua maakunnassa?

Kilpailua ja omavaraisuutta

- Miten Etelä-Pohjanmaan toimijat kykenevät hyödyntämään kilpailun (kansallisen ja kansainvälisen) tutkimusrahoituksen mahdollisuudet
- Mitä maakunnassa voidaan tehdä elinvoiman vahvistamiseksi EU:n koheesio politiikan menettäessä painoarvoaan?
- Miten voimme vahvistaa maakunnan elinkeinoelämän kytköksiä huoltovarmuuteen ja puolustusteollisuuteen?
- Miten kaupungistumisen kiihtyessä Etelä-Pohjanmaa kykenee vahvistamaan kansallista muuttovetovoimaansa?
- Miten konfliktien jatkuessa vahvistetaan turvallisuuden tunnetta
- Miten lisäämme edellytyksiä ruoka-alan tuotekehitykselle ja tutkimustoiminnalle?
- Miten maakunnassa voidaan omaehtoisesti edistää ilmastonmuutokseen varautumista ja sopeutumista?

ETELÄ-POHJANMAAN

liitto